

ACC. N.R. M. 13901:1-6.

Landskap: Småland Upptecknat av: Gudrun Krillner
Härad: Östbo Adress: _____
Socken: Gällared Berättat av: fru Kristine Johansson, Kyrkebo
Uppteckningsår: 1955 Född år 1866 i Gällared

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kalás för i tiden. s. 1.
Barn dop. s. 2
Kvigi m. nyfött barn. s. 2
Begravning. s. 3-4
Bjällor. s. 3.
Födelsedag och wamsdag. s. 3
Hemmetts prydnads. s. 5-6.

LWF 49

ACC. N:R M. 13901:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kalas för i tiden.

Kökenshan var där en vecka. Hon skulle
brygga dricka, baka bröd, slakta kalven
och det tog 5-6 dagar. På en husförsör
kunde de ha kalas i 6 dagar med en
gödkalv på 60 kg. Stående rätt på de
fina kalasen på 1880-talet var bunn
böner och fläsk och gröna ärtor. Den
mest typiska matsedeln var följande:
Till frukost: Kalvkött och älost. Älosten
kolas på mjölk och dricka samt saltas
och sockras. Säs och lut fisk och lin
dessa skar man bröd.

Till middag: Kolt kött och böner och ärtor.
Potatis var för simpelt. Att detta serverades
hade hon aldrig varit med om.

Till efterrätt: Fruktsoppa och pannkaka
i långa rader samt sötost.

ACC. N:R M. 13901:2.

Barnen döptes inom åtta dagar
efter födelsen i prästgården, men ofta
även i kyrkan. Den som bar barnet till
dopet skulle ge hela dopets kyrse och
hon skulle klä barnet. Det var då löbödligt
att lägga en peng i liudona, så att dop-
barnet inte blev fattigt. Barnet skulle
läggas högt upp på ett skåp el. dyg. för
att det inte skulle bli rädd att gå
upp på stegar. Innan de så skulle fara
till kyrkan gick faddernoden fram till
bordet vid förschet och bäste Fader vår
och Valsignelsen - vid barnsängsvisiten
skulle besökaren ta barnet ut genom
förschet där en annan tog emot den
och bar in det genom dörren. Då blev
barnet snällt.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 13901:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bindningskort till begravning kom i bruk de första åren av 1900-talet. Bröllopskort ett tiotal år senare. Till begravningkaffet åt man "krokamer", små söta kakor, bjudas, på oblat, som var spritsade med svart socker i form av kors.

Det första bröllopet berättaren var med på i Gädderyd, ägde rum i mitten av 90-talet. Då bjöds det på kaffe, bröd och smör och varmt kalvkött i skop, ostkaka och förtä. Sedan fick man bröllopskarameller i papper med ett påklippt brudpar och till detta kräm.

Födelsedagar och namnsdagar firades inte förrän omkring 1910 i kyrkbyn. Än till då var det så vanligt, att varje födelsedag firades med fest men sedan firades endast de jämna åren.

ACC. N:R M. 13901:4.

Famijehögtider.

vid begraening drogs gardinerna fram
för förstuen och reita servietter eller
smådukcar hängdes för alla tavlor.
Man satte små svarta rosetter, som gjordes
av träppapper mitt på tavelduken
och fram på gardinen. Middagen bestod
oftast av: varm ostkaka, ätsoffa, fläsk
och korv, fuchtsoppa med äpple och
sviskan, sötost och pannkaka. Det var
kalas i två dagar. Den tredje dagen häm-
tade kvinnorna sina kumkar, som de
haft förning i, och fjärde dagen var det
bankalas. De som inte var bjudna
fände njälle till begraeningshuset
kvällen innan begraening. 200 liter kunde
samlas. Dessa bävare skulle ha kaffe
och kakor och senare på kvällen kvällsmål.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 13901:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Tre soders föning måste man ha
De som var släkt måste ha en halv kalv
På riktigt fina kalas fick hollenska bröd-
kakor av släkten. Tjän: 1-2 kronor.
På vissa ställen var det sed, att gästerna
skulle ge hollenskan dricks och då kunde
summan gå ända upp till 30 kronor.

Stemmas vydande på 1870-talet i en topstuga
Man lovade kemiet vid särskilt hög-
tidliga tillfällen. Vid middagsmåltid skulle
det vara löv, som repades, var till täcktes
golvet med gravis. Detta skulle inte vara
längre än en timme eller två då
fall. När det var smutsigt väder lade
man sand på golvet. Det skivades var
åttonde dag väggarna pryddes med tavlor
och plauscher, som man köpte av

ACC. N:R M. 13901:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

gårdfarihandlande och på marknader.
Det var sådana motiv som Jesus på
korset och Bröleget i Kanaan.

I vardagslag använde man inte några
dukar, men vid jul hade man både
duk på bordet och nitt i taket. Där
hängde i dukens nitt en halmkrona
med ett äpple.

För att lysa sig i mörkret brukades
tjelglas och stichor. Det fanns ett litet
nät över spisen, där stichan placerades,
när man skulle laga mat.

Man plejade ängsblommor i glas. Vaser
ägde de inte. Det fanns pelagonier och
Gerania, som kallades "Krusiania", myrten
och rosmarijn "krävsor" i försten. Allmänast
var förstens toffelblomma. Man fick inte
tacka för stickevägar, helst skulle man stjåla
dem.